

صف‌آرایی خوبی‌ها

تهرانی‌های قدیم ارادت خود
را به دستگاه امام حسین (ع)
چنین ابراز می‌کردندامامزاده صالح فرحزاد
۱۳۳۰نوجوانان
وجوانان
پرچم‌دارند

حرکت دسته‌ای از حسینیته به سمت آستان امامزادگان صالح و ابوطالب در روز عاشورا یکی از رسوم قدیمی و ماندگار ساکنان محله فرحزاد است. در این روز با وجود تعداد زیاد شرکت‌کنندگان، عزاداران از میان کوچه‌های تنگ و باریک و خانه‌های گلی و کوچه‌های خاکی، می‌گذشتند و با سینه‌زنی و زنجیرزنی خودشان را به امامزادگان صالح و ابوطالب می‌رساندند تا مراسم نهایی و گردهمایی عمومی آنجا برگزار شود. در این میان حضور نوجوانان هم به‌عنوان پرچم‌داران حسینی پررنگ بوده و همچنان در این محله نوجوانان و جوانان پرچم‌دار هستند.

عکس از سبزه میدان
۱۳۱۰شورعاشورا
در سبزه
میدان

بیش از ۱۰۰ سال قبل اگر در روزهای عادی سال سبزه‌میدان، محل حضور بازاریان و کسب در آمد به شمار می‌آمد اما در ماه محرم و به‌ویژه در دوره قاجار این میدان به محل برپایی عزاداری‌ها تبدیل می‌شد. در روز عاشورا هم مردم اینجا گردهم می‌آمدند تا جایی که گردشگران و تاریخ‌نویسان عکس‌هایی را از این روزها ثبت کرده‌اند، به‌طوری‌که عکس‌های سال ۱۹۰۰ میلادی این میدان در موزه بروکلین نیویورک دیده شده است؛ موزه‌ای که گوشه‌ای از عکس‌های تاریخی ایران دوره قاجار در آنجا به نمایش درآمده است.

لویزان امامزاده پنج‌تن
۱۳۳۲اتحاد
اقوام در
امامزاده
پنج‌تن

از یک قرن پیش ماه محرم که از راه می‌رسید، هیئت‌های اقوام مختلف از نطنز می‌آمد، خوانساری‌ها، لواسانی‌ها، میگوینی‌ها... در ده لویزان و حسین‌آباد برپا می‌شد. هر یک از این اقوام در گذر زمان به روستای لویزان مهاجرت کرده و ساکن بودند و محرم با توجه به آیین خود عزاداری می‌کردند اما روز عاشورا همه یکدل می‌شدند. دسته‌ها از نخستین ساعت‌های روز مویه‌کنان و سینه‌زنان از تپه بالا می‌رفتند و خودشان را به محدوده بقعه امامزاده پنج‌تن می‌رساندند. با شرکت در تعزیه، عده‌ای هم ندری می‌دادند و برخی هم بر سر مزار در گذشتگان خود فاتحه می‌خواندند.

نارمک
۱۳۳۰دستم
عمری است
دخیل علم
عباس است

یکی از رسوم‌های قدیم اهالی نارمک برپایی خیمه‌عزا و تعزیه و روضه‌خوانی در آیین ایام بود. این عکس هم در دهه ۳۰ از این محله به یادگار مانده که یکی از معدودترین تصاویر به‌جا مانده است که از آلبوم خانوادگی تعزیه‌خوان معروف میرزا علی‌جا خوش کرده است. مردم نارمک و شرق تهران صبح عاشورا خود را به میدانهایی می‌رساندند که برای اجرای تعزیه از شب قبل آماده می‌شد و آنجا پای مرثیه‌تعزیه‌خوانان می‌نشستند و به خاندان ابا عبد الله ابراز ارادت می‌کردند.

عزاداران در مسیر جوز درخت
۱۳۴۰در و دیوار
می‌گرید

روز عاشورا که می‌رسید، دسته‌های روستاهای شرق شمیران از دارآبادی‌ها تا جمال‌آبادی‌ها، نیابوری‌ها، اهالی کاشانک و... راهی آرامگاه سیدابوطالب جوزی یا همان سیدجوز درختی و «سیداجاق» می‌شدند. گاهی جمعیت به ۱۲ هزار نفر می‌رسید. دسته‌های عزاداران وقتی به مزار سیدابوطالب جوزی نزدیک می‌شدند، سینه‌زنان شور می‌گرفتند و روضه‌خوانی به اوج می‌رسید. رسم بود تعزیه‌خوانی و شبیه‌خوانی هم به‌عنوان پایان مراسم آن روز، بر سر مزار سیدجوزی برگزار شود و در پایان عزاداران بر سر خاک اموات خود فاتحه می‌خواندند چون محلی که امروز به گلزار شهدای کاشانک معروف است، در گذشته آرامگاه قدیمی شمیرانی‌ها بود.

دریند
۱۳۵۱عزاداری
در قبرستان
قدیمی

در خاطرات دور اهالی دریند مراسم روز عاشورا، با نخل گردانی ثبت شده است. در این روز عزاداران راهی آرامگاه قدیمی ییلاق خود می‌شدند؛ قبرستانی که در مرکز آن، مزار سیدعلی دربندی یکی از بزرگان روستای دریند، در اواخر دوره ناصری قرار داشت. در دوره پهلوی و در جریان توسعه کاخ سعدآباد گرچه این قبرستان تا حدودی تخریب شد اما همچنان رسم عزاداری دربندی‌ها پابرجا بود و روز عاشورا در قبرستان دور هم جمع می‌شدند و عزاداری می‌کردند. این عزاداری در دهه ۵۰ها نوحه‌خوانی سیداحمد میری همراه بود و مردم هم با او هم‌نوا می‌کردند.

مراسم عاشورا
۱۳۴۰نخل گردانی
به سبک
قله‌کی‌ها

تهرانی‌ها هم نخل گردانی دارند و یکی از این نخل‌ها با قدمت بیش از ۱۵۰ سال در مسجد اعظم قلعه‌کلی است. با این تفاوت که نخل تهرانی‌ها یک فضای چوبی مشبک مانند است که یک طرفش باز است و سه طرف دیگرش را با چوب‌های مشبک آینه‌کاری کرده و رویش پارچه مخمل سیاه تزیین شده می‌اندازند. رسم بود زنان زیر آن نخل حلوا می‌پختند و زیارت عاشورا می‌خواندند. سپس حلوا را میان سینه‌زنان پخش می‌کردند. اما در ظاهر عاشورا نخل را مردان در وسط مسجد می‌چرخاندند. بعد عزاداران نخل را از مسجد به امامزاده اسماعیل (ع) در محله زرگنده می‌بردند.

طرشت
۱۳۳۰اطعام
نیازمندان
واهایی

از ۲۰۰ سال قبل مرحوم محمد رضا طرشتی نژاد از کدخداهای طرشت برخی از زمین‌ها و باغ‌های خود را وقف حسینیته کرد تا درآمدش در ماه محرم خرج اطعام اهالی شود، چون برخی از ساکنان، هفته‌ها نمی‌توانستند غذای درستی بخورند و حسینیته‌پنهانی برای اطعام آنها و پذیرایی روز عاشورا هم آنگوش بود. برای همین کوهی از هیزم را در گوشه‌ای از حسینیته جمع و عده‌ای زمان حضور مردم در دسته‌ها به گونه‌ای دیگر ادای دین می‌کردند. در پایان کار آشپزها با همان چهره‌های سیاه شده ناشی از دود هیزم‌ها، غذاها را در اختیار دیگران می‌گذاشتند و بین عزاداران توزیع می‌کردند.

در شب و غروب عاشورا
هیئت کجا برویم؟

شب غربت

■ مهدیه تقوی‌راد
روزنامه‌نگار

با تمام شدن دهه اول محرم، مراسم عزاداری بسیاری از هیئت‌ها نیز تمام می‌شود اما تعدادی از هیئت‌ها تا شب شام‌غریبان و برخی تا روز سوم شهادت امام حسین (ع) و یاران شهیدش برنامه عزاداری دارند. برخی از هیئت‌ها مشتب مصادف با شب شام‌غریبان، آخرین شبی است که برنامه عزاداری و شام غریبان دارند که می‌توانید مهمانشان باشید.

هیئت ریحانه‌النبی (ص)

- سخنران: حجت‌الاسلام شیخ حسین انصاریان
- مداح: محمدحسین پویانفر
- ساعت روضه: از اذان مغرب و عشا
- نشانی: میدان تجریش، امامزاده صالح (ع)

هیئت عبداللّه بن الحسن (ع)

- سخنران: حجت‌الاسلام حسینی قمی
- مداح: حنیف طاهری
- ساعت روضه: از اذان مغرب و عشا
- نشانی: دیباجی شمالی، نرسیده به بزرگراه صدر، مسجد الرضا (ع)

حسینیته آیت‌الله علوی تهرانی

- سخنران: حجت‌الاسلام شیخ حسین انصاریان
- مداحان: مصطفی سماواتی، حسین ارضی
- ساعت روضه: از ساعت ۱۷
- نشانی: خیابان فاطمی غربی، خیابان اعتمادزاده

مسجد جامع بازار

- سخنران: آیت‌الله جاودان
- مداح: امیر عباسی
- ساعت روضه: از نماز مغرب و عشا
- نشانی: خیابان ۱۵ خرداد

هیئت مکتب الزهرا (ص)

- سخنرانان: حشمت‌الله قنبری و حجت‌الاسلام مهدی حسن‌آبادی
- مداحان: محمد رضا طاهری و حسین طاهری
- ساعت روضه: از اذان مغرب و عشا
- نشانی: خیابان شریعتی، خیابان شهدای ناجا (پلیس)، ستاد فرماندهی انتظامی تهران بزرگ

هیئت عاشورا آئینان

- سخنران: حجت‌الاسلام سیدحسین آقا میری
- مداح: ابودر پیوکافی
- روضه: از ساعت ۲۰:۳۰
- نشانی: افسریه، بزرگراه بسیج، خیابان رحیمی

هیئت نورالبکاء

- سخنران: حجت‌الاسلام محسن تهرانی
- مداح: حسن خلج
- ساعت روضه: از ساعت ۱۷
- نشانی: خیابان مجاهدین اسلام، چهارراه آیسردار، کوچه اسلامی، کوچه سجادیان، بن‌بست صاحب‌الزمان

هیئت نورالرضا

- سخنران: حجت‌الاسلام عابدینی
- مداح: سید محمود علوی
- ساعت روضه: از ساعت ۱۷
- نشانی: از گل‌نوبهار جنوبی، گلستان شرقی، حوزه علمیه امام خمینی، مسجد امام رضا (ع)

هیئت میثاقی با شهدا

- سخنران: حجت‌الاسلام علیرضا پناهیان
- مداحان: امیر عباسی، فرید زرافشان
- ساعت روضه: از نماز مغرب و عشا
- نشانی: بزرگراه چمران، پل مدیریت، دانشگاه امام صادق (ع)

هیئت ریحانه‌الحسین (ص)

- سخنران: حجت‌الاسلام حامد کاشانی
- مداح: سیدمجد بنی‌فاطمه
- ساعت روضه: از نماز مغرب و عشا
- نشانی: اشرقی اصفهانی، باغ قیض، خیابان ۲۲ بهمن، حسینیته معظم ریحانه‌الحسین (ص)

هیئت احرار الحسین (ع)

- سخنران: حجت‌الاسلام مسعود عالی
- مداح: حیدر خمسه
- ساعت روضه: از ساعت ۱۷:۳۰
- نشانی: بزرگراه شهید محلاتی، جنب پل ری، حسینیته انصارالحسین (ع)

هیئت آئین حسینی

- سخنران: حجت‌الاسلام حامد کاشانی
- مداح: تیمش مطیعی
- ساعت روضه: از ساعت ۲۱
- نشانی: بلوار کوکب، خیابان دانشگاه مجتمع امام رضا (ع)

